

KOPŘIWOVÉ LISTY¹

32. ročník přehlídky netradičních divadel, Kopřivnice, 27. a 28. dubna 2018

**Porozumět si neznamená přizpůsobit
se jedni druhým, ale pochopit
navzájem svou identitu.**

Václav Havel

Identita = totožnost, úplná shodnost.

Identitou rozumíme prožívání toho, čím jedinec je, ať už jako individuum nebo jako člen lidského společenství. Identita jednotlivce se vyvíjí v konkrétním kulturním a sociohistorickém kontextu.

**Člověk může stratiť svoju
identitu, ale nemôže zo seba striasť
zodpovednosť.**

Benedikt XVI.

**KOPŘIVA 2018
ZAČÍNÁ !**

Vážení diváci a milí příznivci Kopřivy,

dnešní doba přináší velké změny, na které jsme nuceni reagovat. Některé přijímáme rychle a jiné pomalu nebo je někdy nejsme schopni přijmout vůbec. Hledání vlastní identity je pro nás důležité. Identitu bychom do jisté míry měli chápat jako vlastní zkušenost. Být někým, být skutečnou osobou s minulostí, přítomností, budoucností a s nejrůznějšími vlastnostmi. Významné a potřebné je také naše chování na veřejnosti a naše společenská role. Nalezení identity je pro nás nutné, abychom mohli bojovat s výzvami dnešního světa. Letošní Kopřiva nabídne divákům různé cesty. Některá představení udávají jasný směr (*Gender teror*). Jiné zachycují naše váhání, či spíše nehledání (*Letět, Kráska z Leenane*). *Mesiac a magnólie* o vzniku filmu *Jih proti Severu slovenského divadla Kontra* je hrou, na kterou se osobně nejvíce těším. Věřím, že toto představení, které je vrchovatě naplněné skvělým humorem a úžasným sledem, se bude líbit nejen mně, ale i ostatním divákům. Na Kopřivě letos bude po mnohaletém snažení vynikající pantomima a fyzické divadlo *Radima Vizváryho*. Nejen pro dětské diváky, ale i jejich rodiče, máme připravena dvě představení - *Cirkusovou pohádku Kejklířského divadla z Doudleb* a *Pinocchia Nového divadla z Nitry*.

Na Vaši návštěvu se velmi těšíme a přejeme hodně divadelních zážitků a příjemných chvil na Kopřivě 2018!

Jiří Cachnín dramaturg a fundraiser

PROGRAM

PÁTEK 27. 4. 2018

Kejklířské divadlo z Doudleb

VELKÁ CIRKUSOVÁ POHÁDKA

Katolický dům Kopřivnice

13:30, 30 Kč, pro děti

Kejklíř a divadelník Vojta Vrtek se rozhodl spojit svoji lásku k loutkovému divadlu s dlouholetým vztahem k romantice starých dobových cirkusů. Velká cirkusová pohádka je klasický pohádkový příběh vyprávěný za pomoci netradičních loutek a různých žonglérských, artistických i kejklířských dovedností.

„Srdcervoucí komedie o tom, kterak ztracený cirkusový syn nástrahy černého principála zhatil a tímto tak lásku krásné princezny získal a cestu zpět ke své cirkusové rodině našel.“

Vršovické divadlo MANA, Praha

REYNEK / SLOVA

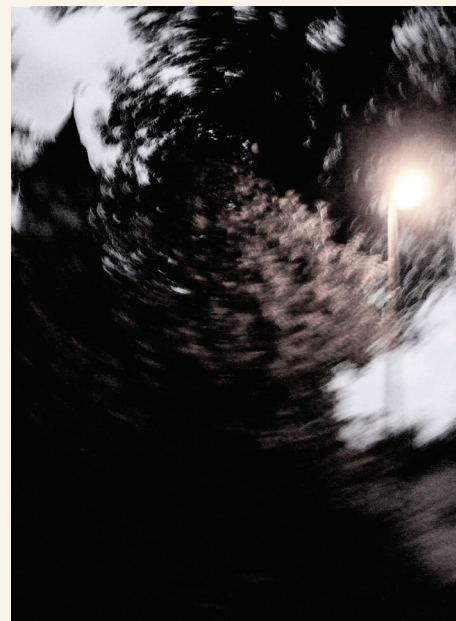
A OBRAZY Z PETRKOVA

Katolický dům Kopřivnice, 16:30, 100 Kč

Svědectví o dialogu duše s Bohem, který je někdy tak nesnesitelně daleko a někdy tak děsivě blízko.

„Petrkov je místo, kde jsme se setkali s otevřenou a vřelou náručí dvou synů velkého básníka a grafika. Kde jsme dostali darem přátelství, samozřejmou blízkost, otevřenost, obyčejnost, humor. Daník a Jiří Reynkovi. A jejich tatínek, jehož dílo nás fascinuje už čtvrt století. Slova a obrazy pronikající pod kůži, zarývající se do morku. Slova a obrazy z Petrкова, fotky našeho velkého kamaráda Bohdana Holomíčka. A hudba přítele Martina Dohnala.“

Rozhovor našeho porotce Jiřího Mlejníka s bratry Jiřím a Danielem Reynkovými a s Lucií Trmíkovou si můžete přečíst na dalších stránkách Kopřivových listů.

Mime Prague, Radim Vizváry (Praha)

SÓLO

Kulturní dům Kopřivnice, 18:30, 150 Kč

partner představení: Kulturní dům Kopřivnice, p. o.

Sólo je best of z pantomimické tvorby Radima Vizváry.

Od klasické pantomimy k butó, od fyzické komedie až po současné mimické divadlo. Jeho pantomima je moderní, čistá a aktuální. A i když se nechává ovlivňovat jinými styly, nakonec se vždy vydává vlastní cestou.

Radim Vizváry Vám představí klasická i současná, poetická i komická díla. Smát se i brečet pak můžete bez jediného Radimova slova – k jeho umění totiž nejsou potřeba. Vyjádření je čistě tělesné a poji pohybovou virtuozitou s herectvím. Zkrátka uvidíte, co dnes znamená pantomima.

Divadlo Kontra (Slovensko)

MESIAC A MAGNÓLIE

Katolícký dŕm Kopřivnice, 21:00, 150 Kč

Brilantná komédia o zákulisí vzniku "Odviatve vetrom", jedného z najslávnejších filmov všetkých čias.

Čo si počať, ak čas neúprosne beží a scenárista nečítal predlohu? Legendárny hollywoodsky producent David O. Selznick zamyká režiséra a scenáristu vo svojej kancelárii a prinúti ich k nadľudskému výkonu...

Výborné obsadenie, duchaplný humor, briskné dialógy, závratné tempo a neskutočná zábava!

MESIAC A MAGNÓLIE je komédiou o šialenom vzniku takmer štvorhodinovej filmovej klasiky Odviatve vetrom z roku 1939. Producent David Sleznick kúpil filmovacie práva len mesiac po vydaní knihy a za vtedy nevídanú sumu 50-tisíc dolárov.

17 scenáristov nevedelo hrubočiznú knihu spracovať do uspokojivého scenára a, navyše, tri týždne pred nakrúcaním dostal padáka aj režisér. Z toho filmu však stoj-čo-stoj musí byť hit, inak je to Sleznickov koniec! A to v čase, keď publikum neznieslo akúkoľvek zmienku o americkej občianskej vojne.

Problémom bolo, že keď sa Hecht objavil u Selznicka o šiestej ráno, mal prečítanú len prvú stranu z Mitchellovej románu – a vôbec sa mu nepáčila. Neúnavný Selznick vytiahol Stevena Spielberga tej doby - Victora Fleminga rovno z natáčania Čarodejníka z krajiny Oz a podľa Hechtovej autobiografie ich všetkých zamkol vo svojej kancelárii, kde Selznick a Fleming predvádzali hlavné scény vyše tisícstranového románu Hechtovi.

CELINE BOSSU

večer se šansonem

Katolícký dŕm Kopřivnice, malý sál, 22:00

sobota 28. dubna

Nové divadlo v Nitre (Slovensko)

PINOCCHIO

Katolícký dŕm Kopřivnice, 10:30, 50/100 Kč, pro děti od 5 let

Autorský projekt Ivana Martinku na motívy svetoznámeho rozprávkového príbehu C.Collodiho Pinocchio o tom, ako sa z obyčajnej bytosti stáva naozajstný človek. Bábková inscenácia pre deti od 5 rokov.

Inscenace Pinocchio je opravdovou divadelní fantazií. Autor inscenace Ivan Martinka nevypráví pouze Collodiho příběh o neposlušné dřevěné loutce, která se nakonec díky vlastní lidskosti, spravedlnosti a odvaze stane člověkem. Martinka vypráví o světě, v němž všechno se vším souvisí a spravedliví vítězí. Vypráví příběh o nás všech. Vypráví o tom, že dobro se opravdu vyplácí a zkrášluje náš obyčejný svět a život. A protože vypráví o „zázracích“ života a světa, i loutky, kostýmy a divadelní prostor je v jeho podání zázračný. Umění, krása, přitažlivost, herecké mistrovství a okouzující uhrančivost inscenace otevírají dětem oči i duše dokořán.

des Jano – Vlado Špurek, Slovensko

GENDER TEROR

Katolický dům Kopřivnice, 15:45, 100 Kč

Prebudili sme sa do doby, kedy sa nebojuje za nemecký národ, ani za socialistickú budúcnosť pracujúcich. Ale všetko to strašne evokuje a pripomína. Manipulácia, mediálny tlak, vytesňovanie a stará známa salámová metóda. To, čo vybuďovalo spoločnosť sa má prekonať v mene čoho? Boja za práva? Aké? Čie? Hra ponúka formou divadla jedného herca niekoľko pohľadov do životov zainteresovaných, zasiahnutých, propagujúcich, odporujúcich. Netajú sa tým, že jej inšpiráciou je kresťanský pohľad na život a rodinu ako nenahraditeľný základ spoločnosť, ako aj návod na pokojné a vyrovnané spolužitie rozdielnych spoločenských či sexuálnych skupín.

Divadlo Petra Bezruče (Ostrava)

KRÁSKA Z LEENANE

Kulturní dům Kopřivnice, 17:45, 150 Kč,
partner představení: Kulturní dům Kopřivnice, p. o.

...poslední šance na první lásku / dohlédni dna lidské duše / matka a dcera / co potřebuje matka? / nutridrink a sušenky / a co dcera? pohrabáč! / láska až na dřev / jen pro silné povahy...

Zapšklá stará panna, hypochondrická matka na zabití, promarňená láska a trocha toho citového vydírání. Z toho příběhu by byla ryzí tragédie, kdyby jej ovšem nenapsal Martin McDonagh, který své syrové historky z irského venkova špikuje pořádnou dávkou černého humoru. K Bezručům se po Mrzáku inishmaanském a Osiřelém západu vrací jeden z nejúspěšnějších dramatiků současnosti s další břitkou studií lidských vztahů plnou skvělých dialogů a velkých hereckých příležitostí. Mrazivá zábava zaručena!

Když Martin McDonagh psal svou prvotinu *The Beauty Queen of Leenane* (1996), sotva tušil, že bude jeho nejznámějším a nejúspěšnějším divadelním kusem. V Ostravě jsme se setkali nejprve s jeho dalšími hrami *Poručík z Inishmoru* (KS Aréna) a *Pán Polštářů* (NDM). V předminulé sezóně uvedlo Divadlo Petra Bezruče jeho drama *Osiřelý západ* a ještě předtím se tu hrál *Mrzák inishmaanský* v režii Janusze Klimszi, který se právě inscenací *Kráska z Leenane* na tuto scénu vrací. Drsné černohumorné drama o nezaplněném životě a konfliktním soužití staré panny s její matkou, odehrávající se v irském zapadákově. (Milan Líčka / Ostravablog.cz / 4. 4. 2017)

Stará Aréna (Ostrava)

LETĚT / GROTESKA O LÁSCE

Katolický dům Kopřivnice, 21:00, 100 Kč

Komedie o snaze být normální - i za cenu mírného násilí.

Groteskní příběh tří osamělých lidí, kteří se společně ocitli v jednom pokoji. Jsou nebo nejsou sami? Jaká je jejich role ve společnosti, v životě jiných lidí a v jejich vlastních životech? Návod na to, jak se elegantně zbavit samoty. A nebyla by samota vlastně nejpohodlnější?

Ta hra se jmenuje *Letět*, ale má podtitul „Groteska o lásce“. Odehrává se na jedné narozeninové oslavě, která se zrovna nepovedla. To „letět“ má více významů. Jeden z nich je, že se tam promítají sny o létání. Potom je to o vztazích. Ta touha uletět, je snaha dostat se ze vztahových problémů.

Představujeme letošní festivalovou porotu a jejich hledání identity...

Jan Hanák

kněz, publicista, člověk se srdcem na dlani

„Napiš mi text,“ řekl mi před jedním-dvěma lety přítel hudební skladatel. „Ale já nejsem básník,“ oponoval jsem mu. „To je jedno. Víš, že to musíš být ty,“ odvětil zase on. Jde o dílo, na které si myslí už dlouho, totiž oratorium Jidášovy lamentace. Nemohu říct, že by mě to téma nezajímalo, už též celkem dlouho. Před pár dny to téma znovu otevřel: „Myslím, že by to mělo mít pět postav. Mužů.“ „No jasně,“ řekl jsem. „Ústřední postava Jidáše konfrontovaná s králem, bojovníkem, mudrcem, milovníkem.“ Totiž čtyřmi mužskými archetypy, jak je formuluje americký františkán Richard Rohr a jak mě dosti nečekaně silně oslovily týden předtím. Každý muž v sobě tyto archetypy nese, či ho tvoří, či tvoří on je a sebe skrze ně. A každý s jedním z nich bojuje, jeden z nich těžko přijímá, ignoruje, nemiluje. Který to byl pro Jidáše? A který pro Petra, Jidášův zrcadlový obraz? Jidáš hovoří s muži svého okolí. Ježíš odpovídá všemi čtyřmi archetypy-hlasy. Neboť vyrovnanost jako cesta k moudrosti vede skrz smířené práve s tímto nepřátelským archetypem. Tak ke mně promlouvá Rohr a mně se chce naslouchat. Jsem muž. A vím, kdo jsem? Muž sebevědomý a silný

nemá potřebu tuto sílu uplatňovat. O to víc z něj zní. Mladý muž, který neumí plakat, je divoch. Starý muž, který se neumí smát, je ubožák. Dobrý mudrc nemluví o hříchu, ale o odpuštění a uzdravení. Tedy i tudy teď nejčerstvěji plyne mé hledání a nacházení, formulování svých identit.

Josef Mlejnek

divadelní kritik, překladatel, básník, dobrý společník

O lidské identitě obecně, ale i pokud jde o vlastní případ jednotlivého člověka, můžeme psát celé traktáty, a nebudeme nikdy ani v polovině. Vrstvy, sféry, průniky, les otázek, protimluvů. A za lesem? Prales! Vymluvím se z odpovědi na otázku básní, již jsem napsal už před nějakým časem.

V trní
(dvojhaiku)

*V nevhodnou chvíli
dar slzí. Nahý v trní,
jitra v agoře.*

*Musíš začít žít,
říká mi, stařec starci,
svými kořeny.*

Alice Olmová

dramaturgyně, středoškolská a vysokoškolská pedagožka, pražtění kulisou

Hledání světa nových možností a zároveň návrat ke kořenům, den co den... a díky za každé zdravé ráno...

Luděk Richter

režisér, loutkář, autor odborných divadelních publikací, divadelník tělem i duší

Mívám někdy až strach, zda mám co pohledávat na poli moderního umění najmě dramatického - nemám totiž s identitou problém: víceméně vím, kdo jsem, co jsem i co chci, neprobouzím se v hrůze, zda jsem se neproměnil v brouka, a nepátřím, zda nejsem něco úplně jiného. Trápím se spíš tím, jestli dostojím tomu, co bych být chtěl a co bych chtěl udělat.

Moderátory a průvodci letošní Kopřivou jsou Aleš Juchelka a Vít Raška. A jaké je jejich hledání identity?

Aleš Juchelka

Moc se mi líbí letošní motto festivalu Kopřiva. Hledání identity. Myslím, že se v dnešní rozbouřené době trefili do černého. Proč rozbouřená? Myslím, že ji takto vnímá mnoho lidí a to z různých důvodů. Svalujeme vinu na politickou situaci, na příliv migrantů, na nedostatek demokracie nebo třeba na zhrubnutí společnosti, na vliv sociálních sítí, na fake news.

Lidé jsou tak nějak nespokojeni. Materiálně sice žijeme v nejlepším období v dějinách lidstva, ale něco jakoby chybí, nějaké vzrušení jako byste chtěli dát někomu přes hubu, pořád v nějaké tenzi připraveni na boj, ale nemůžete najít protivníka a rozdat si to s ním. Zkrátka jsme z přepychu zpohodlněli jako tygr v kleci, který postupně ztrácí své instinkty a cítíme to. Cítíme nějakou zvětšující se prázdnotu a možná i ohrožení. Zlenivěli jsme, ale zároveň jsme nevrlí a chceme to vykřičet do světa. Proto ta agrese, kdy hledáme hrozby, které ve skutečnosti nejsou, svalujeme vinu na něco, co si jako problém vymyslíme.

Mám ale za to, že si společnost rozdělujeme sami a že doba postfaktická, ve které se nacházíme a možná, že už dávno předtím, oslabuje naši identitu. Pomalu ji ztrácíme a rozmělnujeme. Málo hledáme sami sebe. Už jen odpovědět si na otázky. Jaké je naše identita? Naše osobní? A v tom širším kontextu – Co naše evropská identita, národní identita nebo křesťanská, když dnes tak argumentujeme těmi křesťanskými kořeny? Jak

to máme? V čem jsme opravdově zakotveni? Od čeho se může „odpíchnout“ náš život? Na jakých základech stojíme? Myslím si, že tápeme, poněvadž naše identita se nám hroutí úplně od základu. Například takové rodinné hodnoty, odkud by se naše osobní identita měla utvářet, dostávají pořádnou nakládačku. A co identita národní? Cítíme se být Čechy v té sjednocovací Evropě? Nemáme tedy být již spíše těmi Evropany? A co ty staletými utvářené křesťanské hodnoty? Nemáme být spíše multikulturalisty a za každou cenu respektovat cokoli se srdcem na dlani? Každá identita by měla mít své hranice, své základy. My je ale nemáme, rozpadli se nám totiž v bezbřehém hledání té naší vlastní, nové, možná lepší. Oscilujeme ve vesmíru, kde hledáme pevný bod.

Hereckou terminologií spousta lidí považuje za identitu hraní svých různých sociálních rolí. Já to však vnímám jako stavění sebe sama na nějaké pevné a ukotvené základové desce, na neustálé rozestavěné stavbě. A to vyžaduje upřímnost k sobě samému, podívat se v celé své nahotě do zrcadla a říct si to jsem já. Proto hledejme, nenechme si nic namluvit. Je to důležité pro náš vývoj i pro vývoj celé naší společnosti. Hledání identity je ve své nejniternejší podobě hledáním domova. Je to touha po místě v bezpečí, po předvídatelnosti, po naplnění touhy být přijímán druhými.

Proto vám všem přeji, aby tento festival byl pro vás inspirací při nalézání vlastního já, aby představení, která uvidíte,

utvářela vaše hledání a abyste si ho zkrátka užili z plna hrdla.

Vít Raška

Jsem 28 letý koktavý levák, bloňdák, katolík, čerstvý táta, a sociální pracovník s vystudovaným lesnictvím. Nejvíce času teď trávím v práci, s rodinou a na stavbě u švagra. Jsou to skvělé časy.

Hledání identity je téma, které svádí k tomu, že člověk sklouzává do populární filosofie. Já jsem prostě jako zlatý retriever - mám rád děti, míče, jídlo, svou smečku, přírodu a svého Pána.

Občas mě napadá, že veškeré mé zlozvyky nejsou jen případy (akcidenty), ale podstata mé esence - a pokud se jich zbavím, tak se rozplynu, protože mě už nebude nic tvořit. A tak jsou možná mou identitou právě zlozvyky.

Ale pokud mám být vážný, a nedělat si z tak vážného tématu jen legraci, tak stejně nevymyslím nic lepšího než ono známé - bez TY, by nebylo žádné JÁ.

Petrkov – zastávka na znamení

(Za bratry Jiřím a Danielem Reynkovými)

Daniel a Jiří Reynkovi, Výstava Bohuslav Reynek, listopad 2012

Během necelého měsíce zemřeli v září a říjnu minulého roku bratři Daniel a Jiří Reynkové, Daniel koncem září, Jiří v půli října. Při jejich dlouholeté sourozenecké symbióze to ani snad nemohlo dopadnout jinak. Poprvé jsme se setkali už v květnu 1967, ale sblížili jsme se až o něco později. Daník a Jirka byli jen o dva, respektive o tři roky mladší než moji rodiče, přesto to se i pro mne, stejně jako pro řadu našich společných přátel, z nich záhy stali „kluci Reynkovi“. Jejich blízkost a povzbuzení pro mne byly velkou oporou obzvláště v období normalizace. Jim také vděčím za to, že jsem se s životem a dílem jejich rodičů, Suzanne Renaudové a Bohuslava Reynka, mohl seznámit cestou nepoměrně důvěrnější, než je běžné akademické bádání. Oba bratři se od sebe liši-

li, každý přijal od rodičů do své genové výbavy něco jiného, ale oba se po celý život spíš komplementárně doplňovali. Jirka zvládal nesnadné umění být ve světě a nebýt z tohoto světa. Pro Daníka bylo typické být více při zemi, aniž se kdy stal přízemním. Oběma byl společný vytříbený humor a jemně sarkastický smysl i pro méně humorné polohy našeho světa. Spojovala je hudba. Oba byli hluboce vzděláni klasickou i moderní vážnou hudbou – bez nadsázky mohu říci, že se v ní přímo ukotvili. I zde mohu jen děkovat. Za společné poslechy i za jejich výstižné komentování. Odešla s nimi část mého života.

Broskve na stole

Sešedesátá a zčásti i osmdesátá léta byla v Petrkově zvlášt-

ní dobou hojnosti i přes normalizační šedivost v celé zemi. Velký podíl na tom měla Daníkova žena Květa, která také postupně zvelebovala „polorozpadlou tvrz“. Někteří obdivovatelé petrkovské tvrze to nesli nelibě, ale je něco jiného přijet se jednou dvakrát do roka pokochat rozpadáním a něco jiného je v domě po celý rok žít s malými dětmi. Přijížděli přátelé, z Čech i z Francie, a francouzským přátelům a známým Reynkových vděčím mimo jiné za řadu knih, které mi na mé přání obstarávali a přiváželi. Při jedné z návštěv, mám za to, že to bylo někdy začátkem října roku 1975, jsem na stole spatřil krásně velké broskve a měl jsem za to, že je přivezli hosté z Grenoble. Až tehdy jsem se dozvěděl, že u zdi na jižní straně domu vyrostla ještě za života Suzanne Renaudové nádherná broskev, která nesla ony veliké žluté plody. Z pecky ji vypěstoval Bohuslav Reynek. Paní Renaudová nemohla drsnému počasí Vysočiny uvyknout a v době, kdy se nesměla vracet do Francie, pro ni byly petrkovské zimy jistě obzvláště kruté. Ale bylo by jednostranné a nespravedlivé hovořit o ní jen jako o zajatce nebo dokonce vězenkyni petrovského domu. Ona broskev u bílé jižní zdi stavení se mi stala obrazem jejího života i umění, které vydalo své plody právě zde.

Velká zahrada u domu byla po dlouhá léta ponechaná sama sobě, ale odjakživa tomu tak nebylo. Jirka mi při jednom z rozhovorů vyprávěl, že v zahradě byly původně cestičky sypané pískem a že před domem kdysi dokonce býval francouzský parter a vzadu anglický park. Všechno, co bylo moc uhrabané, však jejich otec zrušil, rost-

liny v zahradě začaly divočet až za něj. Daník jej doplnil vysvětlením, že tatínek byl spíš sadař a nerad se s něčím pipal, přál si, aby všechno rostlo spontánně. Maminka byla naproti tomu dost typická pěstitelka kytiček a zeleniny. To ji oslovovalo více, hrubé sadařině moc nerozuměla. Stromy v zahradě umíraly vestoje a zuby pily se do nich zakously až tehdy, když je vyvrátil vítr. Jednou jsme s Jirkou pozorovali obrovské sršní hnízdo, jež se objevilo pod vrcholkem olbřímího modřínu a připomínalo bář imperiálního byzantského chrámu. A najednou se celou zahradou začal rozléhat latinský zpěv modlitby *Salve Regina*. Nebyl to zázrak. U Beránků, kteří od padesátých let žili v přízemí petrkovského domu, si jen pustili televizi, kde odpoledne dávali jeden z dílů seriálu o Kryštofu Kolumbovi – zpěv vycházel z hrdel jeho zbožných námořníků

Kluci Reynkovi

Jirka se mi jednou svěřil, že si mezi lidmi stále připadá jako kluk mezi dospělými. Tomu je třeba rozumět přesně: v jeho případě, ale i pokud jde o Daníka, nešlo pochopitelně o nezralost nebo dětinskost, ale o neúčelový způsob existence, který zdědili po rodičích, a s ním spjatou vnitřní neopotřebovanost. V posledním našem rozhovoru z předloňského roku mi řekl, že překládání bylo pro něj po léta hýčkanou představou. Bylo důležité, že se své aspirace nikdy nevzdal, nerezignoval na ni. Jeho překlady próz Henriho Pourratta nebo básní Francise Jammesa představují jako „pozdní sběr“ skutečné skvosty; a mohl při nich uplatnit i své mimořádné znalosti botaniky. Od poloviny sedmdesátých let jsem se s ním chodil radit o svém překládání – byl trpělivým, platným a přesným mentorem. Pomoc jsem mu mohl „oplatit“ pouze psaní-

mi do polských botanických zahrad s prosbou, aby mu poslaly svůj index seminum. Až později jsem mu dával čist, co jsem sám napsal. Často byl prvním čtenářem a hodnotitelem mých textů právě on. Neřekl-li nic, nijak jsem si jeho vyjádření nevynucoval, sám koneckonců vím, jak je nepříjemné být přitlačen ke zdi sugestivní otázkou: Co na to říkáš? K tomu, co jsem mu přinesl, se někdy vrátil až po čase a řekl mi, co si myslí. Svě výhrady nesmlčoval. Měl jsem pocit, že je to taková trochu zkalená voda, ale nechtěl jsem nic říkat, aby se v tobě nezakřiklo, co mělo přijít ve vyčištěné podobě, vyslechl jsem si od něho. V roce 1979 přijela do Petrкова Isabelle Rouaultová, dcera slavného malíře a přítele Josefa Floriana ze Staré Říše. Zrovna jsem překládal *Maritainovu* studii o Rouaultovi a „hrdlička Izabelka“, jak ji v jedné své básni oslovil její otec, nás pasovala na členy Společnosti Georgese Rouaulta. V letech 1981–1983 jsem se jako člen JZD Lípa stal na čas Jirkovým pracovním kolegou. Oba jsme spolu pásli nebo krmili jalovice. Náš vtipný kamarád Pavel Šindelář z Brna nám nějakou dobu psal dopisy na adresu vypsanou hezky v azbuce: Kolchoz imeni Žorža Ruolta.

Daník po smrti Květy v roce 1989 (zemřela na vlekoucí se leukémii) zanevřel na Boha a přestal chodit v neděli na mši. Jeho fotografování má kořeny v dětství, řada rodinných snímků pochází z jeho objektivu. Jeho dílo vznikalo v podobné skrytosti jako grafiky jeho otce. V Petrkově se v průběhu posledních padesáti šedesáti let objevila řada fotografů: Jaroslav Krejčí, Dagmar Hochová, Jiří Škoch, Pavel Šindelář, Bohdan Holomíček a další. Setkání s fenoménem Petrkov znamená často samostatnou kapitolu v jejich díle. Některé shodné rysy by se u Daníkových kompozic daly najít při

srovnání s ranými snímky a snovými kolážemi Jiřího Škocha, ale lze říci, že se ubíral vlastní cestou. Někdy na konci sedmdesátých let mi ukazoval krásně plastické barevné snímky srpnové oblohy, ale jeho vlastní fotografickou tvorbu jsem obzvlášť v posledním desetiletí nesledoval soustavně a překvapila mne při množství Daníkových „montáží“ jejich kvalita. Experimenty, ano, ale žádná „krutá chemie“, spíše vlídný, údivný pohled na věci a bytosti z bezprostředního okolí, které jsou „po ruce“, přímo na dotek.

Reynkovské pečení

Petrkov už dávno není neznámým pojmem, osamělým místem. V posledních letech Petrkovu spíš hrozí inflace, na níž sami Reynkovi nemají žádný podíl. Jak se jí bránit? Režisér Jan Nebeský vytvořil před pár lety divadelní performanci s názvem *Den a noc*. Jde o záznam pořizený jednoho odpoledne stráveného v přítomnosti Daníka a Jirky a při pečení koláče přenesený na divadelní scénu. Při něm do domu zcela neplánovaně vpadla mladá novinářka, která dostala za úkol udělat rozhovor do novin a o básníkovi toho příliš nevěděla. Zpočátku kladla – eufemisticky řečeno – hodně naivní otázky, ale prostředí si ji podmanilo do té míry, že nakonec seděla a raději se odmlčela, popíjejíc s ostatními víno. V závěru představení se obecnstvo mohlo podělit o koláč upečený podle petrkovského receptu, jehož vůně dotvářela důvěrnou, milou atmosféru. Nyní, když Jirka s Daníkem odešli na věčnost, bych se přimlouval, abychom se reynkovské divadelní „pečení“ alespoň čas od času obnovilo. Dbejme o to, abychom se nejen při něm neoctli v podobném postavení jako ona mladá adeptka žurnalistiky.

Josef Mlejnek

I světice se vyrovnávají s vnitřními rozpory

Rozhovor s Lucií Trmíkovou

V roce 1975 jsem v Praze navštívil mimořádné představení. Mladý režisér Václav Martinec vytvořil se skupinou ještě mladších adeptů herectví živé divadelní představení s názvem Kazatel. Byla to vynucená derniéra, krátce po ní řada účastníků emigrovala. Byly to syrové a kruté pohybové variace na Koheletův leitmotiv Marnost nad marnost v jakési staré tělocvičně. Napsal jsem o představení jeho původcům – šlo prakticky o moji první divadelní kritiku. Tento druh divadla mi zůstal natrvalo blízký. V březnu letošního roku jsem ve studiu NOD zhlédl variace na Dantovo Peklo režiséra Jana Nebeského, při kterém se mi čtyřicet let starý zážitek analogicky vybavil, včetně tělocvičného prostředí. V hlavních rolích David Prachař a Lucie Trmíková, Nebeského žena. Lucii jsem krátce předtím viděl ve Studiu hrdinů v představení Mlčky křičet, v hlavní roli nekonformní filosofky Simone Weilové. Zatím poslední z řady jejích světic a zvláštních heroín. Tou první byla skoro již před dvaceti lety svatá Terezie z Lisieux ve hře Lenky Lagronové Tereška. Za roli Terešky získala v roce 1997 prestižní cenu Alfréda Radoka.

Co tě k Simone Weilové přivedlo a co tě na ní přitahuje?

Před deseti lety jsem dostala od Honzy, svého muže, knížku, výbor textů Simony Weilové. Hned jak jsem ji začala číst, působila na mě slova Simoniných textů jako údery do hlavy, její slova mě hned napoprvé mě silně rozrušila. Rozuměla jsem jim asi z poloviny, ale přitom jsem se snažila je chápat

a poznat, co jimi autorka myslí, neboť mi její témata přišla až fyzicky autentická. Bylo to velice těžké a moc vpřed jsem nepokročila. Někdy se mi doslova motala hlava. Měla jsem pocit, že se ocitám ve víru, který mě strhává a přitahuje zároveň. Během deseti let, kdy jsem se se životem a dílem Simony seznamovala, jsme čas od času připravovali nějaký projekt a já jsem pracovala na scénářích pro divadlo. Vždycky se mi do textů nějak propašovala. Některé její myšlenky jsem tak vložila do představení Lamento, Den a noc Matky Terezy, obzvlášť jedna věta z ní mi pořád blikala v hlavě.

Která je to věta?

Ta pak zaznívá i v představení o Simoně Mlčky křičet: Každá nepřijatá bolest je zbytečná. Je to pak jen chladná poušť, scvrklá dušička. Každá bolest, kterou neumíme přetavit, je promarněnou šancí. Toto mi přijde jako obrovské téma. A ona se k němu přiblížila nejenom teoretickým filosofováním. Přiblížila se k němu vnitřní zkušeností, a pro mě to stále zůstává, jak tomu rozumím, velice silné.

Hře Mlčky křičet předcházela mnohaletá průprava prací s postavami mimořádných žen, jde o pokračování určité linie?

Tato moje fascinace začala asi

s hrou Terezka o svaté Terezii z Lisieux. Při ní mi poprvé došlo, ale spíš herecky, že můžu určitým způsobem ukazovat v divadle Krista, aniž to bylo prvoplánový plakát.

Svůj podíl na úspěšném zvládnutí divadelního portréту světice měla určitě i ruka režiséra.

Bylo zřetelně znát, že Terezka je živá bytost, žádný barvotiskový obrázek s růžičkami. Insce-nace měla řadu repríz a vidě-lo ji mnoho lidí. Na představení se chodilo houfně. Ale přicházely i bigotnější katolické paní, nezvládaly to a odcházely: No toto, tohle přece není Terezka!

Zvlášť u malé Terezie vše často svádí k mylné domněnce, že by mohla být „pohodovou“ světi-ce pro všední den a že už samo nadšení bere vše.

Pro mě i pro můj výkon na je-višti byl nejdůležitější úplný závěr jejího života: to, v jaké žila úzkosti, a přesto dovedla všem lidem, kteří se kolem ní pohybovali, dávat naději. V tomhle smyslu v sobě měla neuvěřitelnou sílu.

Hra o Terezce byla v určitém smyslu prvoplánová, nebo spíš jednoplánová. I lidé mimo církev jí byli osloveni a zaskoče-ni. S inscenací o Martě Robinové jste se vypořádali jinak...

Na to by ti lépe odpověděl Honza, proč zvolil formu tří světů. Svět Marty Robinové, svět Jacquesa Fesche, mladého kluka, který při loupeži nešťastně postřelil a zabil klenotníka a odsoudili ho ke stětí gilotinou, a svět dvou podivných detektivů, kteří vyšetřují případ Jacques Fesch a případ Marty Robinové.

Jan Nebeský rozhovory zásadně neposkytuje, pokusím se odpovědět si za něj sám. Marta Robinová byla radikálně ponořena do světa, který je nám

i při všech našich osobních hokusech pokusech úplně vzdálen. Neměly nám ony dvě další roviny pomoci její svět pochopit, proniknout k němu, nasvítit nám ho?

Stejně jako u Terezky šlo jen o a další příběh zjevující Krista. A o další důkaz, že něco takového jde udělat na divadle i při vyšším stupni obtížnosti.

Ve Feschově příběhu je místo, nad nímž lidé nechápavě kroutili hlavou, nebo se dokonce směli. Odsouzený na smrt se chlubí tím, že se pro lásku Boží odnaučil v kriminále kouřit.

Ale je v tom příběhu spojení i s Terezii z Lisieux, protože Fesch se přece ve vězení obrátil na základě jejích autobiografických spisů.

A byla s ním – nefiktivně – nějak spojená i Marta Robinová?

Ona si dopisovala s vězni. Sama psát nemohla a své dopisy diktovala. Nechávala vězňům posílat balíčky. Konkrétně Feschovi psala útěšné dopisy a on její podporu určitě pocítil.

Řeholnice chránil před světem jejich řád. Co by dělala i velká Tereza Ávilská, kdyby neměla jinou volbu a musela zůstat ve světě?

Právě ona o tom píše ve vlastním životopise. Ale ty rozpory zůstávají, jsou jen lépe nasvíceny. O velké Tereze jsme nic zatím nedělali. Ona mě zajímá ve spojení s Janem od Kříže. Je to jeden z mých nejmilovaných mystiků a básníků. On dovedl svoji mystickou zkušenost vtělit do básní zcela neuvěřitelným způsobem. A po něm také Bohuslav Reynek, ale úplně jinak. Když čtu jejich verše, mám pocit, že tu nikdy nejde jen o slova, ale že je vše prožité. Nikdy to není jenom hra se slovy. Nikdy. Je to přísné a přís-

ně právě o té zkušenosti. I proto bych někdy chtěla někdy svatou Terezii a svatého Jana od Kříže divadelně pojednat právě v této ryzosti.

Jaká byla tvá osobní cesta ke Kristu?

O tom se dá mluvit jen těžce, pokud vůbec. Ale měla jsem obrovské štěstí. Bylo mi čtyřiatdvacet let, ukončila jsem studium na DAMU a čekalo mě angažmá v Činoherním klubu. Slibně našlápnutá kariéra, a do toho mi jako z nebe spadl Jan Nebeský. Setkání s ním bylo něco, co s mým životem doslova zamávalo. Ne že by mě on přivedl ke Kristu, i když tato dimenze v něm byla. Ale v době, kdy jsme se seznámili, to měl s Kristem a církví zrovna složité, nechodil do kostela. Hlavní roli sehrála skutečnost, že on je duchovní člověk. Skutečnost, že jsem s ním začala žít, mě zásadně ovlivnila, a já se začala sama sebe ptát, jaký další krok mám udělat. Víra pro mě opravdu není jenom teorie, ale jde především o určitý čin, akt, skutek. Na práh kostela jsem došla s určitým ostychem a velkou nejistotou.

Kde konkrétně to bylo?

V Praze na Malé Straně v kostele U Jezulátka, kde tehdy, v roce 1994, byli italská karmelitáni, A jejich přijetí, byli to otcové Marco a Mauro, bylo otevřené a vřelé. Přišla jsem tam dítětem na ruce a svěřila se jim, v jaké jsem situaci, a že ji nedokážu změnit. Že neumím žít jinak, a že se v nejbližší době asi nezměním ani já sama. A zeptala jsem se, existuje-li nějaká překážka, která v mém případě brání křtu, o který chci požádat. Odpověděli mi, že v žádném případě ne: Pojd'! Možná kdybych zaklepala u jiných dveří, tak by to takhle nedopadlo. Příprava ke křtu proběhla velice rychle, křest jsem přijala ještě o Veli-

konocích. A krátce poté, na svatého Vojtěcha, přijal křest i náš syn.

Jak jste se s tvým mužem dostali k Reynkům do Petrкова?

Reynkovy obrázky jsem znala od první polistopadové výstavy v Praze v roce 1992. V Domě U Kamenného zvonu. Pozval mě na ní Honza a tam mě také sbalil. Naivní děvče z Kolína, z ateistické rodiny, duchovní rozměry široko daleko nikde. Už samo setkání s Honzou byl pro mě náraz a k tomu ještě Reynkův svět, ten mu vše jen usnadnil. A pak až o nějakých jedenáct let později, kdy jsme spolu už měli tři děti a nejmladší z nich, Kristýnka, byla ještě miminko, jsme zajeli do Kutné Hory na komorní výstavu Reynkových grafik. Po výstavě jsme si sedli do nějaké zahrádky, a já jsem si říka-

la, jak já tenhle svůj pocit, který mám po výstavě, mám zprostředkovat na divadle. Jde to se tohoto světa nějak dotknout na divadle? Už nevím, kde jsem získala kontakt na Jirku a Daníka, a normálně jsem jim zavolala, že bychom chtěli přijet na návštěvu. Přijeli jsme tam, a byl to další náraz, další rozsvícení, další nový obzor pro mě. Nikdy předtím jsem nepoznala takovou laskavou a bezpředsudečnou otevřenost k lidem, které oni neznali. Vůbec nevěděli, proč jsme za nimi přijeli a co od nich chceme. A s takovou vřelostí nás přijali, že jsem z toho byla několik dní pať. Strávili jsme u nich celé odpoledne a nahráli jsme si celou naši návštěvu – tu nahrávku jsme pak použili při představení Den a noc, kde se přímo na scéně pekl koláč podle receptu Suzanne Renaudové. Kluci vy-

právěli o svých rodičích a Jirka vykládal o tom, jaké všechny kytky má na zahradě, A na základě této první návštěvy jsme se s nimi tak skamarádili, že jsme do Petrkova jezdili často. O prázdninách i během roku.

Myslím, že by se vaše petrkovské pečení mělo brzy někde zopakovat. Budeš chtít po Simone Weilové uvést na divadlo ještě některou další podobně zvláštní ženskou osobnost?

Zajímá mě Edita Steinová.

Jsou sice obě často uváděny jedním dechem, ale hodně se obě od sebe liší. Takže další Židovka a další Terezie?

Ano, svatá Terezie Benedikta od Kříže.

Josef Mlejnek, v Praze, 26.3.2015

KOPŘIVO 2018 ZLOM VAZ!

Tiráž

Redakce: Jiří Cachnín,
Pavel Obrátil, Alice Olmová
Sazba: Ondřej Smolka

Tisk: Kleinwächter holding s. r. o.
Frýdek Místek

Moravskoslezský kraj

Přehlídka je pořádána za finanční podpory Moravskoslezského kraje.

SPONZOŘI:

innogy

Kamil Mrva
architects

PROMET
GROUP

KOPRIVNICE

Česká průmyslová
zdravotní pojišťovna

slu meko
KOPRIVNICE

Alliance
Laundry Systems

AKIMED s.r.o.

lik
PILASTVIT • RELOVET • LIKOV

REVIRNÍ
BRATŘI
POHLADNA
SPRÁVNÍ POKLADNA

Union Ocel

Mediální partneři:

deník

KOPRIVNICKÉ
NOVINY

NAŠE FRÝDECKO-MÍSTECKO.cz

KTK
KABELOVÁ TELEVIZE
KOPRIVNICE

www.koprivafest.cz

Přehlídka se koná pod záštitou náměstka Moravskoslezského kraje Jiřího Navrátila.